

1. Indledning

Byrådet vedtog den 11. oktober 2005 at fremlægge forslag til Kommuneplantillæg nr. 22 til Frederikssund Kommuneplan 1997-2009 "Rækkefølge for byudviklingen, Ny by ved Store Rørbæk" ("kommuneplantillægget").

Kommuneplantillægget forventes at blive endeligt vedtaget i begyndelsen af 2006. Herefter udarbejder Frederikssund Kommune en samlet strukturplan, der senere kan danne grundlag for mere detaljerede kommuneplantillæg og lokalplaner for de enkelte dele af byen.

Når Kommuneplantillægget er vedtaget endeligt, kan Frederikssund Kommune erhverve arealer til byudvikling og om nødvendigt erhverve arealer ved ekspropriation.

Frederikssund Kommune har udarbejdet denne vejledning til brug for ejerne af de ejendomme, der er omfattet af kommuneplantillægget, og andre, der berøres af ekspropriationerne.

En foreløbig tidsplan for ekspropriationerne er vedlagt denne vejledning.

2. Individuelt møde med Frederikssund Kommune

Når Byrådet har vedtaget kommuneplantillægget endeligt og besluttet at iværksætte en ekspropriationsprocedure, indkalder Frederikssund Kommune ejerne af de ejendomme, der er omfattet af kommuneplantillægget, til et individuelt møde.

Frederikssund Kommune forventer, at møderne vil finde sted i løbet af april 2006.

På møderne orienterer Frederikssund Kommune om projektets betydning for den enkelte ejendom. Ejeren kan orientere Kommunen om ejerens ønsker fx. med hensyn til overtagelsestidspunkt og indgåelse af leje- og forpagtningsaftaler. Det er dog ikke sikkert, at Frederikssund Kommune kan imødekomme ejerens ønsker. Derudover kan ejeren eventuelt redegøre for forhold, der efter ejerens opfattelse har betydning for fastsættelsen af ekspropriationserstatningen. Der vil dog ikke på møderne blive indgået aftaler om erstatningens størrelse.

3. Lovgivning

Frederikssund Kommune vil ekspropriere de ejendomme, der er omfattet af kommuneplantillægget, med hjemmel i planlovens § 47, stk. 1, 1. led. Denne bestemmelse giver Frederikssund Kommune adgang til at ekspropriere, når ekspropriationen vil være af væsentlig betydning for at sikre gennemførelsen af en byudvikling i overensstemmelse med kommuneplanen. De formelle regler for gennemførelse af sådanne ekspropriationer findes i vejlovens kapitel 5.

Planlovens § 47 og vejlovens kapitel 5 er optrykt i slutningen af denne vejledning.

4. Åstedsforretning

Når de individuelle møder er afholdt, jf. pkt. 2, indbyder Kommunen til et møde (en åstedsforretning). De indbudte har ikke pligt til at deltage. Tid og sted for åstedsforretningen vil desuden blive offentliggjort i dagspressen.

Indbydelsen vil være vedlagt et kort (en ekspropriationsplan) og en arealfortegnelse, som angiver de retlige ændringer, der vil ske ved ekspropriationen. Ekspropriationsplanen og arealfortegnelsen vil desuden ligge til gennemsyn hos Frederikssund Kommune før åstedsforretningen.

Medlemmer af Byrådet deltager i åstedsforretningen sammen med medarbejdere fra Frederikssund Kommunes tekniske forvaltning og eventuelle rådgivere. Ved åstedsforretningen vil hver enkelt ejer få forklaret, hvilken betydning ekspropriationen vil have for vedkommendes ejendom.

Når der tales om "ejerer", menes ejeren af den ejendom, der eksproprieres arealer fra.

Ejere og andre, der berøres af ekspropriationen, kan ved åstedsforretningen komme med bemærkninger til projektet og foreslå ændringer samt fremføre synspunkter, som kan have betydning for erstatningsfastsættelsen. Bemærkninger kan også sendes til Frederikssund Kommune inden 3 uger efter åstedsforretningen.

Under åstedsforretningen noteres eventuelle bemærkninger til projektet, og Frederikssund Kommune udarbejder en protokol (et referat). Frederikssund Kommune sender en kopi af protokollen til ejerne og de øvrige deltagere i åstedsforretningen.

5. Beslutning om ekspropriation

Byrådet træffer tidligst 3 uger efter åstedsforretningen beslutning om at gennemføre ekspropriationen. Samtidig tager Byrådet stilling til de bemærkninger, der er kommet til projektet. Frederikssund Kommune giver ejere og andre, der berøres af ekspropriationen, meddelelse om ekspropriationsbeslutningen. Hvis der efter åstedsforretningen er sket ændringer i ekspropriationsplanen og/eller arealfortegnelsen, sender Frederikssund Kommune en revideret ekspropriationsplan og/eller arealfortegnelse til ejeren og andre, der berøres af ændringen.

Når ekspropriationsbeslutningen er truffet og ejeren har fået meddelelse om dette, har Frederikssund Kommune ejendomsret til de eksproprierede arealer, medmindre der i protokollen er anført et andet overtagelsestidspunkt. De eksproprierede arealer henligger for Frederikssund Kommunes regning og risiko uden en særlig overtagelsesforretning finder sted.

6. Klage over beslutningen om ekspropriation

Ejere og andre med retlig interesse kan klage over Byrådets beslutning om ekspropriation. En klage skal sendes til Naturklagenævnet senest 4 uger fra den dag, hvor ejeren m.fl. modtog meddelelse om beslutningen om ekspropriation.

Klagen har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

7. Erstatning

Under åstedetsforretningen kan Frederikssund Kommune komme med et erstatningsforslag. Ejeren kan straks acceptere forslaget eller få mulighed for at overveje forslaget nærmere. Vælger Frederikssund Kommune at komme med et erstatningsforslag sker dette med forbehold for, at Byrådet træffer beslutning om ekspropriation og godkender den tilbudte erstatning.

Hvis der under åstedetsforretningen bliver indgået aftale om erstatningens størrelse, bliver aftalen tilført protokollen. Det anføres desuden i protokollen, at aftalen er indgået med forbehold for, at Byrådet træffer beslutning om ekspropriation og godkender den tilbudte erstatning.

Hvis der ikke under åstedetsforretningen bliver indgået aftale om erstatningens størrelse, eller hvis Byrådet ikke kan godkende den tilbudte erstatning, kan Frederikssund Kommune komme med et erstatningsforslag samtidig med, at ejeren får meddelelse om ekspropriationsbeslutningen.

Frederikssund Kommune er imidlertid ikke forpligtet til at komme med et erstatningsforslag, men kan vælge at lade Taksationskommissionen fastsætte erstatningen, jf. pkt. 8.

8. Taksation

Hvis ejeren og Frederikssund Kommune ikke kan blive enige om erstatningens størrelse, eller Kommunen ikke har fremsat et erstatningsforslag ved åstedetsforretningen eller efterfølgende, anmoder Kommunen en uafhængig myndighed, kaldet Taksationskommissionen, om at afgøre erstatningsspørgsmålet.

Taksationskommissionen har tre medlemmer. En formand, der er jurist, og to vurderingskyndige personer. Taksationskommissionen indkalder ejeren og Frederikssund Kommune til et møde (en taksationsforretning), hvor erstatningsgrundlaget bliver drøftet. På baggrund af parternes bemærkninger afsiger Taksationskommissionen en kendelse, som fastlægger erstatningen.

9. Overtaksation

Hvis ejeren eller Frederikssund Kommune ikke kan acceptere Taksationskommissionens afgørelse, kan ejeren eller Kommunen få erstatningsspørgsmålet vurderet af en anden uafhængig myndighed, kaldet Overtaksationskommissionen. Klagefristen er 4 uger fra den dag ejeren/kommunen modtager Taksationskommissionens afgørelse. Overtaksationskommissionen har 5 medlemmer. En formand, der er jurist, og fire vurderingskyndige personer. Overtaksationskommissionen indkalder ligeledes ejeren og Frederikssund Kommune til et møde (overtaksationsforretning), hvor erstatningsgrundlaget bliver drøftet. På baggrund af parternes bemærkninger afsiger Overtaksationskommissionen en kendelse, som fastlægger erstatningen.

10. Omkostninger

Kommunen betaler Taksations- og Overtaksationskommissionens omkostninger.

Hvis ejeren eller andre, der er berørt af ekspropriationen, har haft udgifter til sagkyndig bistand (advokat, konsulent eller lignende), kan Taksations- og Overtaksationskommissionen bestemme, at Frederikssund Kommune skal betale en godtgørelse. Der er tale om en "passende godtgørelse", der fastlægges med baggrund i sagens karakter og omfang. Godtgørelsen dækker ikke nødvendigvis egentlige regninger fra ejerens rådgiver.

11. Domstolsprøvelse

Der kan anlægges sag ved domstolene både om projektet, når Naturklagenævnets afgørelse foreligger, jf. pkt. 6, og om erstatningen, når Overtaksationskommissionens kendelse er afsagt, jf. pkt. 9.

Sagen behandles i første instans ved Østre Landsret og skal være anlagt inden seks måneder efter, at afgørelsen eller kendelsen er meddelt.

12. Erstatningens udbetaling

Kommunen udbetaler erstatningen så hurtigt som muligt efter dens endelige fastsættelse.

Erstatningen er skattefri i henhold til ejendomsavancebeskatningslovens § 11.

Inden udbetalingen vil eventuelle panthavere normalt blive anmodet om at acceptere, at erstatningen udbetales til ejeren. Hvis panthaverne kræver del i erstatningen, vil udbetalingen ske i prioritetsorden.

Erstatningen forrentes fra den dag, hvor Byrådet besluttede at ekspropriere. Den årlige rente svarer til Nationalbankens diskonto på ekspropriationstidspunktet.

Udbetaling af erstatning sker under forbehold for sagens eventuelle indbringelse for domstolene.

13. Ejendomsskat

Når Byrådet har truffet beslutning om ekspropriation, sørger Frederikssund Kommune for, at Kommunens ejendomsskattekontor får meddelelse om arealændringerne.

Ejeren skal betale ejendomsskat af de eksproprierede arealer, indtil de udgår af skatteberegningen. Denne ejendomsskat indgår som en del af ekspropriationserstatningen.

14. Tinglysning

Når Byrådet har truffet beslutning om ekspropriation, sørger Frederikssund Kommune endvidere for, at ekspropriationen bliver tinglyst foreløbigt på de berørte ejendomme.

Den foreløbige tinglysning vil blive aflyst, når ekspropriationen berigtiges endeligt i tingbogen. Tinglysning sker uden udgift for ejeren.

15. Tillagte arealer

Såfremt aflagte vejarealer eller medeksproprierede fraskårne arealer overdrages til en ejer af en tilgrænsende ejendom, vil der blive indgået aftale om, i hvilken stand arealerne overdrages, og hvornår de står til rådighed.

Den pågældende ejer skal tåle, at der på arealet eventuelt findes ledninger m.v., og at ledningsejerens rettigheder sikres ved tinglysning af servitut.

16. Midlertidig ekspropriation

Arealer, der bliver eksproprieret til midlertidigt brug (arbejds- og depotarealer, ledningsarbejder m.v.), tilbageleveres i ryddeliggjort stand til ejeren efter anlæggets udførelse.

17. Afvandingsforhold

Såfremt eksisterende markdræn, grøfter og afvandingsledninger berøres af projektet, foretager Frederikssund Kommune den fornødne reetablering eller omlægning uden udgift for ejeren.

18. Beplantning

Ejeren må fjerne beplantning, blomsterløg m.v. fra det eksproprierede areal, medmindre andet bliver bestemt.

19. Hegn og skel

Når intet andet er aftalt, fjernes eksisterende hegn af Frederikssund Kommune.

Nyt hegn bør ikke rejses, før projektet er udført, og endeligt skel er påvist.

Nyt hegn rejses som udgangspunkt af ejeren af ejendommen. Såfremt det aftales, at hegnet rejses af Frederikssund Kommune, er dette en del af ekspropriationserstatningen.

Et hegn skal rejses således, at skellinien falder midt i hegnet. Dette gælder dog ikke hegn langs gade, vej, sti eller plads, som er åben for almindelig færdsel. Sådanne hegn skal rejses helt på egen grund og levende hegn plantes i en sådan afstand fra vejens areal, at bevoksningen til enhver tid kan holdes inden for skellinien.

20. Endelig opmåling

Når anlægsarbejdet er udført, bliver de endelige arealer og skel opmålt af Frederikssund Kommunes landinspektør.

Er erstatningen for et areal angivet til eller indgår i et aftalt eller fastsat, rundt beløb, bliver erstatningen ikke reguleret af Frederikssund Kommune efter endelig opmåling. Er erstatningen for et

areal derimod angivet pr. arealenhed og er arealet større end forudsat, bliver erstatningen reguleret af Frederikssund Kommune efter endelig opmåling.

Når den matrikulære opmåling er afsluttet, vil ejeren få tilbudt en rettelse af sit matrikelkort for Frederikssund Kommunes regning. Kortet rettes af den landinspektør, der har gennemført opmålingen.

21. Servitutter

En ekspropriation kan medføre, at en ejendom bliver pålagt begrænsninger for anvendelsen - såkaldte servitutter. Servitutten er beskrevet i den arealfortegnelse, som ejeren modtager før åstedsforretningen og i det udsendte referat med Byrådets beslutning om ekspropriation.

22. Yderligere oplysninger

Ejere og andre, der har brug for yderligere oplysninger, kan henvende sig til:

Frederikssund Kommune
Teknisk Forvaltning
Heimdalsvej 6
3600 Frederikssund
Tlf.: 47 36 65 00
E-mail: tfpost@frederikssund-kom.dk

Planloven (uddrag)
(Lovbekendtgørelse nr. 883 af 18. august 2004 om planlægning med senere ændringer)

§ 47 Kommunalbestyrelsen kan ekspropriere fast ejendom, der tilhører private, eller private rettigheder over fast ejendom, når ekspropriationen vil være af væsentlig betydning for at sikre gennemførelsen af en byudvikling i overensstemmelse med kommuneplanen eller for virkeliggørelsen af en lokalplan eller en byplanvedtægt.

Stk. 2. Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 3. Ved ekspropriationens gennemførelse finder bestemmelserne i lov om offentlige veje § 45 og §§ 47-49 tilsvarende anvendelse.

Vejloven (uddrag)
(Lovbekendtgørelse nr. 671 af 19. august 1999 om offentlige veje med senere ændringer)

Kap. 5. Ekspropriation og taksation

Ekspropriation

§ 43 Når almenvellet kræver det, kan vedkommende vejbestyrelse iværksætte ekspropriation til offentlige vej- og stianlæg.

Det samme gælder til private vej- og stianlæg, når disse er nødvendiggjort af:

- 1) anlægsarbejder mv. på offentlig vej, jf. stk 2 og § 69,
- 2) beslutning eller bestemmelse om oprettelse eller benyttelse af adgange til offentlig vej, jf. §§ 78-79, eller
- 3) beslutning om tilvejebringelse af vejadgang i forbindelse med nedlæggelse af offentlige og almene veje, jf. kapitel 9.

Stk. 2. Ekspropriation kan ske til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, til tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder parkeringspladser, vigepladser, rastepladser, materialpladser, oplagspladser, støjafskærmende foranstaltninger, faunapassager, erstatningsbiotoper og lignende foranstaltninger til kompensation for et vejanlægs indgreb i naturtilstanden, beplantninger og lignende, til fremskaffelse af vejmaterialer og fyld og til udlægning af fyld. Ekspropriation kan endvidere ske af hensyn til udnyttelse, betjening, sikring, synlighed, beskyttelse og drift på hensigtsmæssig måde, herunder til sikring af oversigt over vejkruds eller vejsving, til nedlægning eller spærring af bestående overkørsler, overgange og vej- og stitilslutninger samt til retablering af de ved vejanlæg afbrudte forbindelser. Til hovedlandevejsanlæg kan ekspropriation desuden ske til sådanne supplerende anlæg, hvis beliggenhed umiddelbart i forbindelse med vejen skønnes af særlig betydning for transporterne og rejselivet.

Stk. 3. Ved ekspropriationen kan der:

- 1) erhverves ejendomsret til arealer, bygninger og indretninger, der er fast knyttet til arealer eller bygninger, samt tilbehør hertil,
- 2) endeligt eller midlertidigt pålægges indskrænkninger i ejerens rådighed eller erhverves ret til at udøve en særlig råden over faste ejendomme,
- 3) endeligt eller midlertidigt ske erhvervelse eller ophævelse af eller foretages begrænsninger i brugsrettigheder, servitutrettigheder samt andre rettigheder over faste ejendomme

§ 44 Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder til eller over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde

Stk. 2. I de tilfælde, der er nævnt i § 43, stk. 3, nr. 2), skal de ved ekspropriation stiftede rettigheder over en

fast ejendom respekteres af indehaveren af alle andre rettigheder over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Forarbejder og undersøgelser

§ 45 Enhver grundejer skal tåle, at forberedende opmålinger, nivellementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser, der er nødvendige til gennemførelse af et anlæg, der er omhandlet i denne lov, udføres af vejbestyrelsen på hans ejendom.

Stk. 2. Om foretagelse af de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1, skal der mindst 2 uger forinden gives særskilt meddelelse til ejere og brugere af vedkommende ejendom eller, hvis dette ikke er muligt, ske offentliggørelse i et eller flere af de lokale blade.

Stk. 3. De skader og ulemper, der forvoldes ved foranstaltningerne, skal erstattes, eventuelt i forbindelse med en efterfølgende ekspropriation. I mangel af mindelig overenskomst om erstatningens størrelse fastsættes denne efter reglerne i §§ 51-58.

Ekspropriationsmyndigheder

§ 46 Ekspropriation til hovedlandevejsanlæg sker efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 2. Når forholdene taler derfor, kan trafikministeren dog bestemme, at ekspropriation og taksation skal ske ved amtskommunal eller kommunal foranstaltning. Reglerne i dette kapitel finder i givet fald anvendelse med de fornødne lempelser.

Stk. 3. Ekspropriation til amtskommunale og kommunale vejanlæg sker efter reglerne i dette kapitel. Trafikministeren kan efter en vejbestyrelses begæring tillade, at ekspropriation sker efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Ekspropriationens gennemførelse

Åstedsforretning

§ 47 Når en amtskommunal eller kommunal vejbestyrelse vil søge de foranstaltninger, der er nævnt i § 43, gennemført ved ekspropriation, skal den lade afholde en åstedsforretning.

Stk. 2. Til brug under åstedsforretningen udfærdiger vejbestyrelsen en plan vedrørende ekspropriationens gennemførelse med fortegnelse over ejere og brugere, der vil blive berørt af de ekspropriationer, der er nødvendige for at gennemføre de påtænkte foranstaltninger. Materialet skal indeholde oplysning om den omtrentlige størrelse af de berørte arealer og en kort angivelse af de ændringer i de bestående forhold, foranstaltningerne vil medføre for ejendommene (*arealfortegnelse med ekspropriationsplan*).

Stk. 3. Vejbestyrelsen skal med mindst 4 ugers varsel offentliggøre tid og sted for åstedsforretningens afholdelse i stedlige blade efter vejbestyrelsens bestemmelse. Offentliggørelsen tjener til underretning for enhver, der som ejer, bruger, panthaver eller i en hvilken som helst anden egenskab har en retlig interesse at varetage i anledning af ekspropriationen. Arealfortegnelse med ekspropriationsplan skal i mindst 4 uger før åstedsforretningens afholdelse ligge til eftersyn på det stedlige kommunekontor eller andet for beboerne tilgængeligt sted, og offentliggørelsen skal indeholde oplysning herom.

Stk. 4. Til åstedsforretningen indvarsler vejbestyrelsen med mindst 4 ugers varsel ejere og brugere ifølge arealfortegnelsen skriftligt, for så vidt fornødne oplysninger om adresser mv. kan fremskaffes. På samme måde skal andre, der ifølge de foreliggende oplysninger må skønnes at have en retlig interesse at varetage i anledning af den påtænkte ekspropriation eller af foranstaltningerne, indvarsles. Indvarslingen skal indeholde oplysning om, hvor ekspropriationsplan er fremlagt, og om indholdet af bestemmelsen i § 48, stk. 3. Den del af arealfortegnelsen, der vedrører den pågældende ejers eller brugers ejendom, skal medfølge.

§ 48 I åstedsforretningen skal deltage mindst et medlem af det amtsråd eller den kommunalbestyrelse, der er vejbestyrelse, og et medlem af dette kommunale råd leder forretningen. Om det ved forretningen passerede føres en protokol.

Stk. 2. Ved åstedsforretningen skal der redegøres for den påtænkte ekspropriation og dennes nærmere omfang, herunder over for hver enkelt fremmødt påvises, hvorledes de påtænkte foranstaltninger vil berøre hans ejendom eller rettigheder, hvorledes adgangsforhold agtes ordnet, og hvilken ordning der agtes truffet med hensyn til afskårne arealer. Disse skal så vidt muligt søges mageskiftet. Vejbestyrelsens repræsentant kan under åstedsforretningen fremsætte forslag til erstatningens fastsættelse med angivelse af de erstatningsposter, som dette omfatter. Forslag herom fremsættes under forbehold af ekspropriationens fremme og af vejbestyrelsens tiltræden.

Stk. 3. Ejere, brugere og andre, der direkte eller indirekte berøres af ekspropriationen, har adgang til under åstedsforretningen eller inden for en frist af 3 uger efter denne at fremkomme med bemærkninger til de planlagte foranstaltninger, herunder til at fremsætte forslag til ændringer, ligesom de har adgang til at fremføre de synspunkter, de finder bør have indflydelse på erstatningens fastsættelse.

Stk. 4. Såfremt der under åstedsforretningen træffes aftale om erstatningens størrelse eller andre forhold i forbindelse med den påtænkte ekspropriation, skal aftalen indføres i protokollen med angivelse af, at aftalen er indgået under forbehold af ekspropriationens fremme på det under åstedsforretningen foreliggende grundlag og under forbehold af vejbestyrelsens tiltræden.

Ekspropriationsbeslutning

§ 49 Når den i § 48, stk. 3. nævnte frist er udløbet, træffer vejbestyrelsen på grundlag af det fremkomne beslutning om, hvorvidt og i bekræftende fald hvorledes ekspropriationen og foranstaltningerne skal gennemføres. Beslutning om ekspropriationens gennemførelse kan dog træffes inden udløbet af den nævnte frist, såfremt ekspropriationsindgrebet må anses for ubetydeligt i forhold til de berørte ejendommers størrelse og værdi, og der under åstedsforretningen opnås tiltrædelse af de planlagte foranstaltninger fra samtlige ejere og brugere og andre, der direkte eller indirekte berøres af foranstaltningerne.

Stk. 2. Meddelelse om ekspropriationsbeslutningens indhold og om foranstaltningernes gennemførelse tillige med udskrift af eventuelle i åstedsprotokollen indførte og af vejbestyrelsen tiltrådte aftaler tilsendes ejere og brugere, andre erstatningsberettigede samt andre retligt interesserede, der har givet møde under åstedsforretningen. Meddelelsen skal i forhold til hver enkelt indeholde oplysning om, hvilke indskrænkninger der sker i hans rettigheder ved ekspropriationen, samt oplysning om adgangen til at påklage ekspropriationsbeslutningen og om fristen herfor. Eventuelt revideret arealfortegnelse skal medfølge.

Stk. 3. Såfremt der ikke, inden vejbestyrelsen i medfør af stk. 1 træffer bestemmelse om ekspropriationens gennemførelse, er indgået aftale om erstatningens størrelse, eller såfremt sådan aftale ikke tiltrædes af vejbestyrelsen, kan vejbestyrelsen i forbindelse med meddelelsen efter stk. 2 fremsætte forslag til erstatningens fastsættelse med angivelse af de erstatningsposter, dette omfatter. Meddelelsen efter stk. 2 skal i givet fald indeholde oplysning om, at erstatningen vil blive fastsat af taksationsmyndighederne, hvis erstatningsforslaget ikke antages inden en af vejbestyrelsen fastsat frist på ikke under 4 uger fra modtagelsen. Tilsvarende oplysning om sagens indbringelse for taksationsmyndighederne skal gives, hvis skriftligt erstatningsforslag ikke fremsættes.

Stk. 4. Foranstaltninger, der gennemføres ved ekspropriation, må ikke iværksættes før klagefristens udløb, jf. § 4, stk. 3, medmindre dette er tiltrådt af de berørte ejere og brugere.

§ 50 (Ophævet).

Erstatningens fastsættelse

§ 51 Erstatningen i anledning af gennemførelsen af de foranstaltninger, der er omhandlet i §§ 43 og 45, fastsættes efter lovgivningens almindelige regler.

Stk. 2. Ved erstatningens fastsættelse bliver heri at afkorte den forøgelse i værdi, som den tilbageblivende ejendom skønnes at opnå. Som følge heraf kan erstatningen helt bortfalde, når den af vejbestyrelsen påtænkte foranstaltning skønnes at ville medføre større fordel for ejeren end det tab, der påføres ham ved foranstaltningen.

Stk. 3. I tilfælde, hvor ekspropriation af en del af en ejendom medfører, at den tilbageblivende del af ejendommen bliver så lille eller således beskaffen, at den ikke skønnes hensigtsmæssigt at kunne bevares som selvstændig ejendom eller udnyttes på rimelig måde, kan ejeren kræve hele ejendommen afstået. Under tilsvarende omstændigheder kan ejeren kræve afståelse af en del af ejendommen, når denne del bliver afskåret ved en vejlinie.

Stk. 4. Hvis erstatningen for en ejendoms værdiforringelse må skønnes at komme til at stå i åbenbart misforhold til restejendommens værdi, kan vejbestyrelsen kræve hele ejendommen afstået.

Stk. 5. Arealer, der afskæres ved en vejlinie, og som ikke kan magelægges, kan af vejbestyrelsen kræves afstået, hvis erstatningen for deres værdiforringelse eller bekostningen ved at tilvejebringe adgang til dem må skønnes at komme til at stå i åbenbart misforhold til arealernes værdi.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 3-5 finder med de fornødne lempelser anvendelse, når der foretages ekspropriation i de tilfælde, der er nævnt i § 43, stk. 3, nr. 2) og nr. 3).

Stk. 7. I mangel af mindelig overenskomst med vejbestyrelsen i de tilfælde, der er nævnt i stk. 3-6, træffes afgørelsen af taksationsmyndighederne, jf. §§ 57-58.

Taksation

§ 52 Såfremt mindelig overenskomst om erstatningens størrelse ikke er opnået senest 8 uger efter den i § 49, stk. 1, omhandlede beslutning om ekspropriation eller, hvis ekspropriationsbeslutningen er påklaget, senest 4 uger efter endelig afgørelse af klagen, påhviler det vejbestyrelsen at indbringe erstatningsspørgsmålet for vedkommende taksationskommission til afgørelse, jf. § 57.

§ 53 Til taksationsforretningen indvarsles parterne skriftligt med mindst 4 ugers varsel.

Stk. 2. Kommissionen gør de fremmødte bekendt med de om sagen foreliggende oplysninger, hvorefter parterne har adgang til over for kommissionen at redegøre for de synspunkter, der efter deres formening bør have indflydelse på erstatningens fastsættelse.

Stk. 3. Taksationskommissionen kan uanset de påstande, der er nedlagt for denne, tage stilling til ethvert spørgsmål om erstatningen under forudsætning af, at parterne har haft lejlighed til at fremkomme med deres bemærkninger dertil.

Stk. 4. Taksationskommissionens kendelse skal i fornødent omfang være ledsaget af grunde og angive kommissionens stilling til de omstændigheder, parterne har påberåbt sig. I kendelsen angives det afståedes værdi i handel og vandel eller ved rådighedsindskrænkninger den forringelse, der herved sker i denne værdi. Såfremt der påføres ejeren eller andre ulemper, angives erstatningen herfor som en særlig post.

Stk. 5. En erstatningsfastsættelse kan, når ganske særlige omstændigheder tilsiger det, ske på vilkår, der nærmere angives i kendelsen, eller udsættes, dog ikke længere end til anlæggets fuldførelse. Erstatning for arealafståelse skal altid fastsættes straks, såfremt ejeren begærer det.

Stk. 6. Udskrift af kendelsen sendes til parterne sammen med oplysning om adgangen til at indbringe erstatningsspørgsmålet for vedkommende overtaksationskommission og om fristen herfor, jf. § 54.

Overtaksation

§ 54 Kendelse afsagt af en taksationskommission kan indbringes for vedkommende overtaksationskommission, jf. § 58. Afsiges kendelse i møde, hvor parterne er til stede, kan indbringelsen ske ved erklæring til kommissionens protokol. I øvrigt må indbringelsen ske ved skriftlig begæring til taksationskommissionens formand senest 4 uger efter, at udskrift af taksationskommissionens kendelse er parten i hænde. Når der er særlig grund dertil, kan overtaksationskommissionens formand dog efter forud indhentet erklæring fra den anden part tillade, at en sag indbringes for overtaksationskommissionen, uanset at begæring er fremkommet efter udløbet af den nævnte frist.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 53, stk. 1-5, finder med fornødne lempelser anvendelse for overtaksationskommissionens sagsbehandling. Udskrift af kendelsen tilsendes parterne.

Stk. 3. Hvis alene spørgsmålet om den i medfør af § 61 fastsatte godtgørelse er indbragt for overtaksationskommissionen, kan overtaksationskommissionen afgøre sagen på grundlag af skriftlige udtalelser fra parterne. Formanden kan bestemme, at sagen kan afgøres ved skriftlig forelæggelse for medlemmerne uden afholdelse af møde.

§ 55 Udskrift af kendelse afsagt af en taksations- eller overtaksationskommission tilsendes enhver, der har retlig interesse heri og fremsætter begæring derom.

§ 56 Rejses der krav om erstatning i forbindelse med gennemførelse af en ekspropriation af nogen, der ikke er omfattet af ekspropriationen, og er erstatningsspørgsmål vedrørende ekspropriationen i forvejen indbragt for taksationsmyndighederne, skal vejbestyrelsen efter begæring fra den pågældende forelægge spørgsmålet for taksationskommissionen, som kan optage sagen til påkendelse, hvis den finder sagen egnet til behandling for kommissionen. Hvis sagen optages til realitetsbehandling, finder bestemmelserne i §§ 51-55 anvendelse med de fornødne lempelser.

Taksationsmyndigheder

§ 57 Til afgørelse af erstatningsspørgsmålet, jf. § 52, nedsætter trafikministeren én eller om fornødent flere taksationskommissioner for hver amtsrådsreds. Københavns Amt udgør sammen med Københavns og Frederiksberg Kommuner Københavns amtsrådsreds.

Stk. 2. En taksationskommission består af 3 medlemmer. Trafikministeren udnævner formanden, der skal have juridisk kandidateksamen. Formanden udtager til den enkelte sag 2 medlemmer fra en for vedkommende amtsrådsreds udfærdiget liste, jf. stk 3.

Stk. 3. I hver amtsrådsreds udpeger amtsrådet 16 personer, der for amtsrådets funktionstid optages på en liste over medlemmer af taksationskommissionen eller taksationskommissionerne i amtsråds kredsen. Bornholms Kommune udgør i denne sammenhæng en selvstændig amtsrådsreds, idet udpegningen foretages af Bornholms Kommunalbestyrelse for kommunalbestyrelsens funktionstid. Københavns og Frederiksberg Kommunalbestyrelser udpeger for deres funktionstid henholdsvis 8 og 4 personer til optagelse på listen for Københavns amtsrådsreds.

§ 58 Trafikministeren nedsætter overtaksationskommissioner til i overensstemmelse med § 54 at efterprøve de afgørelser, der er truffet af taksationskommissionerne. Ministeren fastsætter overtaksationskommissionernes forretningsområder.

Stk. 2. En overtaksationskommission består af 5 medlemmer. Trafikministeren udnævner for en 6-årig periode en formand, der skal have juridisk kandidateksamen, og 2 faste medlemmer med suppleanter. Formanden udtager til den enkelte sag yderligere 2 medlemmer fra en for vedkommende amtsrådsreds udfærdiget liste, jf. stk 3.

Stk. 3. I hver amtsrådsreds udpeger amtsrådet 8 personer, der for amtsrådets funktionstid optages på en liste over medlemmer af kommissionerne. Bornholms Kommune udgør i denne sammenhæng en selvstændig amtsrådsreds, idet udpegningsen foretages af Bornholms Kommunalbestyrelse for kommunalbestyrelsens funktionstid. Københavns og Frederiksberg Kommunalbestyrelser udpeger for deres funktionstid henholdsvis 4 og 2 personer til optagelse på listen for Københavns amtsrådsreds.

Stk. 4. En overtaksationskommission er beslutningsdygtig, når formanden og mindst 2 andre medlemmer er til stede. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

§ 58a Taksationskommissionerne og overtaksationskommissionerne er uafhængige instanser, hvis medlemmer ikke er undergivet instruktioner om den enkelte sags afgørelse.

§ 59 Til bistand for taksations- og overtaksationskommissioner udpeger vedkommende vejbestyrelse en landinspektør.

Stk. 2. Taksationskommissionen og overtaksationskommissionen kan tilkalde særlige sagkyndige til at afgive vejledende udtalelser. Vederlag til de sagkyndige fastsættes af kommissionen.

§ 60 Medlemmer af taksations- og overtaksationskommissioner skal have behørig indsigt i vurdering af ejendomme.

Stk. 2. Ingen kan som medlem, landinspektør eller sagkyndig deltage i behandlingen af spørgsmål for en taksations- eller overtaksationskommission, når

- 1) vedkommende er interesseret i udfaldet,
- 2) vedkommende er beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende linie eller i sidelinie så nær som søskendebørn med nogen, der er interesseret i udfaldet eller er de pågældendes ægtefælle, værge, adoptiv- eller plejefader eller -moder, adoptiv- eller plejebarn,
- 3) vedkommende er medlem af den vejbestyrelse, der har truffet beslutning om ekspropriation,
- 4) der i øvrigt foreligger omstændigheder, der er egnet til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 3. Ingen kan deltage som medlem eller tilkaldes som sagkyndig i en sag for en overtaksationskommission, når han har medvirket ved sagens behandling for vedkommende taksationskommission. Dog kan den i medfør af § 59, stk. 1, udpegede landinspektør deltage ved såvel taksationskommissionens som overtaksationskommissionens behandling af sagen.

Stk. 4. Den, for hvis vedkommende inhabilitetsgrunde foreligger, skal snarest muligt og inden forhandlingernes påbegyndelse give kommissionens formand meddelelse herom. Hvis en af sagens parter gør gældende, at inhabilitetsgrunde foreligger, skal den anden part have adgang til at udtale sig herom, før afgørelse træffes.

§ 61 Når en part til varetagelse af sine interesser over for vejbestyrelsen under sagens behandling har afholdt nødvendige udgifter til sagkyndig bistand, herunder til advokat, revisor mv., kan vedkommende kommission pålægge vejbestyrelsen at udrede en passende godtgørelse herfor.

§ 62 Taksations- og overtaksationskommissioner kan med trafikministerens godkendelse antage sekretærhjælp. Ministeren fastsætter regler for vederlag til formænd og sekretærer for kommissioner samt til kommissionsmedlemmer. Vederlag kan fastsættes i form af forud bestemte, faste beløb.

Stk. 2. Udgift til vederlag til formænd og sekretærer afholdes af statskassen, medens alle andre udgifter ved kommissionernes virksomhed afholdes af vedkommende vejbestyrelse.

Erstatningens udbetaling

§ 63 Erstatningsbeløbene forrentes fra datoen for den beslutning om ekspropriationens gennemførelse, der er nævnt i § 49, stk. 1. Et andet begyndelsestidspunkt kan dog fastsættes, når omstændighederne taler derfor. Forrentning sker med en årlig rente, der svarer til den diskonto, der er fastsat af Danmarks Nationalbank på tidspunktet for ekspropriationsbeslutningen.

§ 64 Vejbestyrelsen skal udbetale erstatninger uden unødigt ophold. Panthavere og indehavere af andre rettigheder, hvis ret er tinglyst, før ekspropriationen er tinglyst, kan i prioritetsorden kræve erstatningen udbetalt til sig. Vejbestyrelsen skal inden udbetalingen skaffe oplyst, om sådanne krav fremsættes af rettighedshavere, hvis adresser kan oplyses af tinglysningsdommeren.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan erstatningsbeløb dog udbetales til ejendommens ejer uden samtykke fra panthavere eller andre rettighedshavere, når vejbestyrelsen skønner, at ekspropriationen i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydelig og ikke indebærer nogen fare for pantsikkerheden.

Søgsmål

§ 65 Søgsmål om ekspropriation efter denne lov behandles i første instans ved landsret. Sagen anlægges ved den ret, under hvilken vedkommende ejendom er beliggende. Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Stk. 2. Afgørelser, der kan efterprøves ifølge reglerne i §§ 4 og 54, kan ikke indbringes for domstolene, før denne prøvelsesmulighed er udnyttet.

§ 66 Trafikministeren kan fastsætte nærmere regler for ekspropriationssagers behandling og for taksations- og overtaksationskommissioners forretningsgang.

Stk. 2. Boligministeren, henholdsvis justitsministeren, kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved matrikulære, henholdsvis tinglysningsmæssige, berigtigelser, der foranlediges af ekspropriationer, der er omfattet af denne lov.

§ 67 (Ophævet).

Særlige regler for taksation efter visse love

§ 67a Bestemmelserne i stk. 2-6 finder anvendelse på erstatningssager, der indbringes for taksationsmyndighederne efter vandløbsloven og vandforsyningsloven, bortset fra sager omfattet af vandløbslovens § 72 eller vandforsyningslovens § 42.

Stk. 2. Sagen indbringes for taksationskommissionen ved skriftlig anmodning til kommissionens formand. Anmodningen skal indeholde klagerens krav, en kort fremstilling af de faktiske omstændigheder, hvorpå kravet støttes, samt en angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig. Med anmodningen skal indleveres genparter af de dokumenter, som klageren agter at påberåbe sig, for så vidt de er i dennes besiddelse.

Stk. 3. Ved sagens behandling finder bestemmelserne i §§ 51, 53-56 og 58 a og § 59, stk. 2, § 60, § 62, stk. 1 og stk. 2, 1. led, og § 66 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Taksationsmyndighederne kan pålægge en part at betale sagsomkostninger til en anden part. Taksationsmyndighederne kan bestemme, at klageren skal stille sikkerhed for betaling af sagsomkostninger, som vedkommende måtte blive pålagt. Stilles sikkerhed ikke inden en af taksationsmyndighederne fastsat frist, afvises sagen.

Stk. 5. Taksationsmyndighederne kan pålægge en part helt eller delvis at betale taksationsmyndighedernes udgifter ved sagens behandling bortset fra vederlag til formænd og sekretærer. Der er udpantningsret for beløbet.

Stk. 6. Fri proces kan meddeles efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 31.